

Práce se zabývá problematikou explicitace jakožto univerzální překladu a ověřuje platnost explicitační hypotézy na jevu syntaktické kondenzace v překladech publicistických textů z oblasti historie z ruštiny do češtiny a z češtiny do ruštiny. V kapitole Východiska práce uvádí přehled nejvýznamnějších publikací, které se touto problematikou zabývaly. Na jejich základě pak přináší vymezení pojmů explicitnost a explicitace, ze kterých vychází. Následně zmiňuje základní klasifikaci tohoto jevu. Cílem práce je potvrdit či vyvrátit hypotézu, podle níž by se cílový text měl vyznačovat vyšší mírou explicitnosti než text výchozí, ze kterého se při překladu vycházelo. Zároveň by cílový text měl být explicitnější než paralelní text v cílovém jazyce. Tato podmínka platí pro překlady v obou směrech.

Empirická část sestávala z výzkumu explicitace zaměřeného na prostředky syntaktické kondenzace, neboť syntaktická kondenzace je podle Jelínka (1974) proces, při němž dochází ke konkurenci mezi vyjadřováním explicitním a implicitním. V první části samotného výzkumu byly pomocí kvantitativních metod porovnány ruské a české originály z hlediska užívání prostředků syntaktické kondenzace. Z analýzy vyplynulo, že čeština je v porovnání s ruštinou verbálnější, a celkově explicitnější.

Ve druhé části výzkumu byla provedena analýza posunů v překladech oběma směry, při níž bylo zjišťováno, zda jsou jednotlivé analyzované prvky převáděny spíše implicitněji nebo explicitněji. V překladech z ruštiny do češtiny se projevila tendence k explicitaci, která nad tendencí opačnou převažovala o 22,6%. V překladech z češtiny do ruštiny naopak o 64% převládala tendence k implicitaci. Tento výsledek odpovídá žánrově-stylistickým konvencím obou jazyků (posuzováno mírou explicitnosti z hlediska syntaktické kondenzace).

Ve třetí fázi výzkumu byla provedena kvantitativní analýza překladů oběma směry a překladové texty byly porovnány s původními texty v obou jazycích.